

Islamin Pyhä Laki ja

Vankien vapauttaminen

Ibn Qudama al-Maqdisi:

”Muslimivankien lunastaminen on pakollista sen ollessa mahdollista. Näin ovat sanoneet ’Umar ibn ’Abd al-’Aziz, Malik ja Ishaq. Ibn al-Zubairin on kerrottu kysyneen al-Hasan ibn ’Alilta: ’Kenen velvollisuus on vapauttaa vangit?’ johon ’Ali vastasi: ’Maan, jolla hän taistelee.’ Allahin lähettiläs (saws) sanoi: ’Ruokkikaa nälkäistä, vierailkaa sairaan luona ja vapauttakaa vanki.’ Sa’id on kertonut ketjullaan Hibban ibn Dzabalalta, että Allahin lähettiläs (saws) sanoi: ’Muslimien on dzihadista saadulla omaisuudellaan vapautettava vankinsa ja maksettava velallistensa velat.’ Profeetan on kerrottu kirjoittaneen Muhadzirineille ja Ansareille, että maksavat verirahansa ja vapauttavat vangeiksi joutuneensa hyvin tavoin. Profeetta myös lunasti kaksi muslimimiestä miehellä, jonka oli ottanut Banu ’Uqailin kansan joukosta, ja teki saman myös Salama ibn ’Akwalta lahjaksi saamallaan naisella.

Nämä tekstit mainitsevat vankien vapauttamisen yleisesti, rajoittamatta sitä johonkin tiettyyn vapauttamistapaan. Niinpä siis meistä jokaisen on tehtävä kaikki mahdollinen

الشريعة الإسلامية و

فك الأسرى

يقول الإمام ابن قدامة المقدسي:

يجب فداء أسرى المسلمين إذا أمكن، وبهذا قال عمر بن عبد العزيز ومالك وإسحاق ويروى عن ابن الزبير أنه سأل الحسن بن علي: علي من فكاك الأسير؟ قال علي الأرض التي يقاتل عليها، وثبت أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «أطعموا الجائع وعودوا المريض وفكوا العاني» وروى سعيد بإسناده عن حبان بن جبلة أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «إن علي المسلمين في فيئهم أن يفادوا أسيرهم ويؤدوا عن غارمهم»، وروى عن النبي صلى الله عليه وسلم أنه كتب كتاباً بين المهاجرين والأنصار: ”أن يعقلوا معاقلهم وأن يفكوا عانيهم بالمعروف“، وفادى النبي صلى الله عليه وسلم رجلين من المسلمين بالرجل الذي أحذه من بني عقيل وفادى بالمرأة التي استوهبها من سلمة بن الأكوع رجلين. فهذه النصوص قد أطلق فيهما الفكاك فلم يقيد بنوع معين، فكل شيء استطعنا فكَّ الأسرى به تعين علينا فعله، وهكذا فعل الفقهاء فقالوا بوجوب الحرب لفك الأسرى -إذا استطعنا فكَّ الأسرى بها

كتاب المغني: 228/9

vankien vapauttamiseksi. Lainoppi-
neet ovat tehneet näin, ja sanoneet,
että jopa sodan lietsominen on pa-
kollista jos vankeja ei muutoin saada
vapaiksi.”

Imam al-Nawawi:

”Jos epäuskovat vangitsevat yhden
tai kaksi muslimia, niin onko tämä
yhtä kuin he olisivat tunkeutuneet
muslimien maille? Tästä on kaksi
kantaa:

(1) Ei, koska yhden armeijan lähet-
täminen yhden muslimin takia on
kaukaa haettua.

(2) Kyllä – ja tämä on oikeampi kan-
ta – sillä muslimin pyhyys on maan
pyhyyttä suurempi. Tilannetta on
siis tutkittava: Jos he ovat muslimi-
maan läheisyydessä ja luulemme
heidän vapauttavan vankinsa syök-
syessämme heidän luokseen, teem-
me niin.”

Imam al-Qurtubi:

”Oppineemme ovat sanoneet, että
vankien lunastaminen on pakollista,
vaikkei penniäkään jäisi jäljelle.’ Ibn
Khuwaiz Mindad sanoi: ’Tämä jae
(jota hän kommentoi tässä) osoittaa
vankien vapauttaminen olevan pa-
kollista. Sama viesti ilmenee myös
Profeetan (saws) perimätiedoista,
joissa hän vapauttaa vankeja ja käs-
kee tekemään näin. Tämä on ollut
muslimien tapa, ja asiasta on kon-
sensus. Vankien vapauttaminen val-
tion rahavarastosta on pakollista, ja
jos tämä ei ole mahdollista, on hei-

وقال الإمام النووي:

لو أسروا (أي الكفار) مسلماً أو مسلمين هل هو
كدخول أرض الإسلام؟ وجهان: أحدهما لا، لأن
إزعاج الجند الواحد بعيد. وأصحهما نعم، لأن
حرمة المسلم أعظم من حرمة الدار، فعلى هذا
لابد من رعاية النظر فإن كانوا على قرب دار
الإسلام وتوقعنا استخلاص من أسروه لو طرنا
إليهم فعلنا

كتاب الروضة: 216/10

الإمام القرطبي:

قال علماؤنا فداء الأسرى واجب وإن لم يبق
درهم واحد. قال ابن خويز منداد تضمنت الآية
وجوب فك الأسرى وبذلك وردت الآثار عن
النبي صلى الله عليه وسلم أنه فك الأسرى وأمر
بفكهم وجرى بذلك عمل المسلمين، وانعقد به
الإجماع. ويجب فك الأسرى من بيت المال فإن لم
يكن فهو فرض على كافة المسلمين، ومن قام به
منهم سقط الفرض عن الباقيين

dän vapauttamisensa pakollista jokaiselle. Sitten, kun joku vapauttaa heidät, putoaa velvollisuuden taakka muiden harteilta.”

Imam Ibn Dzuzai al-Maliki:

”Heidän pelastaminen epäuskovien käsistä taistelemalla on pakollista. Jos muslimit eivät kykene tähän, tulee vangit vapauttaa lunnaita vastaan. Rikkaan on vapautettava itsensä, ja hallitsijan on vapautettava köyhät valtion rahavarastoja käyttäen. Jos varat eivät riitä, on kaikkien pakollista käyttää omaisuuttaan vaikka se kaikki kuluisi loppuun.”

Imam al-'Izz ibn 'Abd al-Salam:

”Muslimivankien pelastaminen epäuskovien käsistä on parhaimpia keinoja lähestyä Allahia. Jotkut oppineet ovat sanoneet: 'Jos he vangitsevat yhdenkin muslimin, meidän on pakollista taistella heitä vastaan kunnes pelastamme hänet tai hävitämme vihollisen.' Jos näin on asian laita yhden muslimin kohdalla, niin miten luulet sen olevan heidän vangitessaan suuren joukon muslimeja?”

Shaikh al-Islam Ibn Taimijja:

”Vankien vapauttaminen on yksi suurimmista velvollisuuksista, ja lahjoituksena annetun omaisuuden (waqf) yms. käyttäminen siihen on mitä mahtavin tapa lähestyä Allahia.”

قال الإمام ابن جزى المالكي:

يجب استنقاذهم من يد الكفار بالقتال، فإن عجز المسلمون عنه وجب عليهم الفداء بالمال، فيجب على الغني فداء نفسه، وعلى الإمام فداء الفقراء من بيت المال، فما نقص تعين في جميع أموال المسلمين ولو أتى عليها

ص172 قوانين الأحكام الشرعية

قال الإمام العز ابن عبد السلام:

وإنقاذ أسرى المسلمين من أيدي الكفار من أفضل القربات، وقد قال بعض العلماء: إذا أسروا مسلماً واحداً وجب علينا أن نواظب على قتالهم حتى نخلصه أو نبيدهم، فما الظن إذا أسروا خلقاً كثيراً من المسلمين

ص97، أحكام الجهاد وفضائله

قال شيخ الإسلام ابن تيمية:

فكأنك الأسارى من أعظم الواجبات، وبذل المال الموقوف وغيره في ذلك من أعظم القربات

Imam Ibn Hadzar al-Haitami:

”Jos epäuskovat vangitsevat muslimin, on oikeampi kanta se, että heidän luokseen on kiiruhdettava tuota pikaa jotta tämä vanki voitaisiin pelastaa. Tämä ei edellytä sitä, että he ovat tunkeutuneet maillemme. Näin on silloin, kun tämän uskotaan tehoavan. Kiirehdimme siis kohtamaan heidät aivan kuin silloin, kun he astuvat maillemme. Oikeastaan tämä on ensisijaisempaa, koska muslimin pyhyys on maan pyhyyttä suurempi.”

Imam Abu Bakr al-Dzassas:

”Säännös vankien lunastamisen pakollisuudesta on vankkumaton fakta. Haddzadz ibn Artah kertoi al-Hakamilta, joka kertoi enoltaan Allahin lähettilään kirjoittaneen Muhadzirineille ja Ansareille, että maksavat verirahansa ja lunastavat vankituiksi joutuneensa hyvin tavoin, muslimien välille sopusointua luovin elein. Mansur kertoi Shaqiq ibn Salamalta, joka kertoi Abu Musa al-Ash’arin sanoneen: ’Allahin lähettiläs sanoi: ’Ruokkikaa, levittäkää rauhan tervehdystä, vierailkaa sairaan luona ja vapauttakaa vanki.’

قال الإمام ابن حجر الهيثمي:

إلا أن يكونوا أسراء مستضعفين؛ فإن الولاية معهم قائمة، والنصرة لهم واجبة بالبدن بألا يبقى منا عين تطرف حتى نخرج إلى استنقاذهم إن كان عددنا يحتمل ذلك، أو نبذل جميع أموالنا في استخراجهم حتى لا يبقى لأحد درهم، كذلك قال مالك وجميع العلماء، فإننا لله وإنا إليه راجعون على ما حل بالخلق في تركهم إخوانهم في أسر العدو، وبأيديهم خزائن الأموال وفضول الأحوال والعدة والعدد، والقوة والجلد

أحكام القرآن 440/2

قال الإمام أبو بكر الجصاص:

وهذا الحكم من وجوب مفاداة الأسارى ثابت علينا؛ روى الحجاج بن أرطاة عن الحكم بن جده: أن رسول الله صلى الله عليه وسلم كتب كتاباً بين المهاجرين والأنصار أن يعقلوا معاقلهم ويفدوا عانيهم بالمعروف والإصلاح بين المسلمين. وروى منصور عن شقيق بن سلمة عن أبي موسى الأشعري قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «أطعموا الطعام وأفشوا السلام وعودوا»: «المريض وفكوا العاني، فكك الأسير؛ لأن العاني هو الأسير. وقد روى

Nämä kaksi raporttia siis viittaavat vankien vapauttamiseen. Myös 'Imran ibn Husain ja Salam ibn al-Akwa' ovat kertoneet Allahin lähettilään lunastaneen muslimivankeja polyteisteillä.”

Imam Ibn Hadzar al-'Asqalani:

”Hänen – eli Imam al-Bukharin – sanat: 'Kappale: Vankien vapauttaminen' tarkoittaa heidän vapauttamistaan vihollisten käsistä omaisuutta tai jotain muuta hyväksi käyttäen. Hän mainitsi tästä kaksi perimätietoa, joista toinen on Abu Musan hadith: 'Vapauttakaa vanki'. Ibn Battal sanoi: 'Vankien vapauttaminen on yhteisöllinen velvollisuus (fard kifaja), ja tämä on enemmistön kanta.’”

عمران بن حصين وسلمة بن الأكوع: أن النبي عليه السلام فدى أسارى من المسلمين بالمشركين

أحكام القرآن 58/1

الإمام ابن حجر العسقلاني:

قوله –أي البخاري– باب فكك الأسير: أي من أيدي العدو بمال أو بغيره، والفكك –بفتح الفاء ويجوز كسرهما– التخليص، وأورد فيه حديثين: أحدهما: حديث أبي موسى: «فكوا العاني أي: الأسير. قال ابن بطال: فكك الأسير واجب على الكفاية، وبه قال الجمهور

فتح الباري 6 / 167